

Bölüm 42

DİSMENORE

Emsal Pınar TOPDAĞI YILMAZ⁴⁵

GİRİŞ

Dismenore menstruasyon esnasında görülen ağrıdır ve birçok kadında özellikle sosyal ve psikolojik etkilere yol açan jinekolojik bir rahatsızlıktır. Menstruasyon ile birlikte veya hemen öncesinde başlayan 12 ila 72 saat arasında değişen kramp şeklinde olan pelvik ağrı olarak tanımlanan primer dismenore ve altta yatan organik bir patolojinin olduğu sekonder dismenore olarak iki gruba ayrılır (1). Ağrılara terleme, bulantı, kusma, ishal, ateş ve bayılma gibi semptomlar eşlik edebilir (2). Bir çok çalışma da kadınların bu dönemlerde sosyal aktivitelerden kaçındıkları, iş ya da okul performanslarının azaldığı, günlük işlerinin kesintiye uğradığı gösterilmiştir. Adölesan kızlar arasında % 80–90 sıklıkta görülen yaygın bir jinekolojik şikâyet olan dismenorenin Türkiye’ de prevelansının %38.7 ila 74 arasında değiştiği bildirilmiştir (3). Prevelansının net olmamasında kullanılan doğum kontrol haplarının ve ağrı kesicilerinin rol oynadığı düşünülmektedir.

PRİMER DİSMENORE

Dismenore alt pelvik kadranda lokalize, şiddeti doğum sancısına benzeyen bir ağrıdır. Ağrı üst bacak, bel, sırt, alt abdomene yayılabilir ve hastalar genellikle kramp şeklinde künt pelvik bası hissi olarak tarif ederler (4). Ağrı sıklıkla menstruasyondan önce başlar iki üç gün içinde azalır. Şiddeti değişkenlik gösterir ve aralıklı olarak görülür (5).

Primer dismenorenin tanı kriterleri;

- Ağrı menarştan bir ya da iki yıl içinde başlar
- Altta yatan organik bir pelvik patoloji saptanmaz
- Ağrının lokalizasyonu suprapubiktir ve sıklıkla kramp şeklinde izlenir

⁴⁵ Doktor Öğretim Üyesi, Erzurum Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığı Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı emsalpinar1@hotmail.com

SONUÇ

Dismenore etyolojisinde birçok farklı nedenin olduğu elimizdeki bilgilerle tedavinin sebepten çok semptomaya yönelik planlandığı bir hastalıktır. Ağrı hastanın günlük hayatını sekteye uğratmakla beraber sosyolojik ve psikolojik etkilere de sebep olarak yaşam kalitesini ileri derecede bozabilir. Hastalığın patofizyolojisinin daha net ortaya konması tedavi modalitelerinin gelişimine katkıda bulunabilir. Bu konuda daha ileri çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahartar Kelimeler: Ağrı, NSAİ, Akupunktur, Doğum kontrol hapı

KAYNAKLAR

1. Berkley KJ. Primary dysmenorrhea: an urgent mandate. *Pain Clin Updates* 2013; 21(3): 1-8
2. Harel Z. Dysmenorrhea in adolescents and young adults: etiology and management. *J Pediatr Adolesc Gynecol* 2006; 19(6): 363-371.
3. Eryılmaz G, Ozdemir F, Pasinlioglu T. Dysmenorrhea prevalence among adolescents in eastern Turkey: its effects on school performance and relationships with family and friends. *J Pediatr Adolesc Gynecol* 2010; 23(5): 267-272.
4. Taşkın L. Üreme siklusu anomalileri. İçinde: Taşkın L. editör. *Doğum ve kadın sağlığı hemşireliği*. X. baskı. Ankara: Sistem Ofset Matbaacılık; 2011. s. 623-625.
5. Apay SE, Arslan S, Akpınar RB, Celebioglu A. Effect of aromatherapy massage on dysmenorrhea in Turkish students. *Pain Manag Nurs* 2012;13(4):236-40
6. Wong CL, Farquhar C, Roberts H, Proctor M. Oral contraceptive pill for primary dysmenorrhoea. *Cochrane Database Syst Rev* 2009 Oct 7;(4):CD002120. doi: 10.1002/14651858.CD002120.pub3.
7. Erhan G, Aydın T, Bozkurt S. [Etodolac in the treatment of primary dysmenorrhea efficiency]. *İstanbul Med J* 1996;4(1):16-9.
8. Proctor ML, Murphy PA. Herbal and dietary therapies for primary and secondary dysmenorrhoea. *Cochrane Database Syst Rev* 2001;(3):CD002124.
9. Nahid K, Fariborz M, Ataolah G, Solokian S. The effect of an Iranian herbal drug on primary dysmenorrhea: a clinical controlled trial. *J Midwifery Womens Health* 2009;54(5):401-4.
10. Speroff L. Postmenopausal hormone therapy into the 21st century. *Int J Gynaecol Obstet*. Oct 1997;59 Suppl 1:S3-10.
11. Dawood MY. Dysmenorrhea. *Clin Obstet Gynecol*. Mar 1990;33(1):168-78.
12. Nigam S, Benedetto C, Zonca M, Leo-Rossberg I, Lubbert H, Hammerstein J. Increased concentrations of eicosanoids and platelet-activating factor in menstrual blood from women with primary dysmenorrhea. *Eicosanoids*. 1991;4(3):137-41.
13. Dawood MY. Primary dysmenorrhea: advances in pathogenesis and management. *Obstet Gynecol* 2006;108(2):428-41.
14. Akerlund M. Can primary dysmenorrhea be alleviated by a vasopressin antagonist? Results of a pilot study. *Acta Obstet Gynecol Scand* 1987;66(5):459-61
15. Avidon I. Nonsteroidal anti-inflammatory drugs in the alleviation of primary dysmenorrhoeic pain. A thesis of Doctor of Philosophy 2008. p.1-196
16. Balbi C, Musone R, Mendiito A, Prisco LD, Cassese P, D' Ajello M, Ambrosio D, Cardone A, Influence of menstrual factors and dietary habits on menstrual pain in adolescence age, *European Journal of Obstetrics and Gynecology and Reproductive Biology* 2000;2: 143– 148.

17. Taşkın L, Üreme siklusu anomalileri, Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği, 8. Baskı, Ankara, Sistem Ofset Matbaacılık, 2007.
18. Smith RP. Gynecology in Primary Care. Baltimore. Williams & Wilkins; 1997:389- 404.
19. Baines PA, Allen GM. Pelvic pain and menstrual related illnesses. Emerg Med Clin North Am. Aug 2001;19(3):763-80.
20. Propst AM, Storti K, Barbieri RL. Lateral cervical displacement is associated with endometriosis. Fertil Steril. Sep 1998;70(3):568-70.
21. Livshits A, Seidman SD. Role of non-steroidal anti-inflammatory drugs in gynecology. Pharmaceuticals 2010;3(7):2082-9.
22. Wong CL, Farquhar C, Roberts H, Proctor M. Oral contraceptive pill for primary dysmenorrhoea. Cochrane Database Syst Rev 2009 Oct 7;(4):CD002120. doi: 10.1002/14651858.CD002120.pub3.
23. Çepni İ, Dismenore, Adolesan Sağlığı Sempozyum Dizisi, İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitim Etkinlikleri, Mart 2005.p.151-157.
24. Lefebvre G. Pinsonneault O, Primary dysmenorrhea consensus guideline, Journal of Obstetrics and Gynaecology Canada 2005;169: 1117-1130
25. Smith RP, Kaunitz AM. Treatment of primary dysmenorrhea in adult women. <http://www.uptodate.com/contents/treatment-of-primary-dysmenorrhea-in-adult-women>. 2014;E.T:03.03.2013
26. Moya RA, Moisa CF, Morales F, Wynter H, Ali A, Narancio E. Transdermal glyceryl trinitrate in the management of primary dysmenorrhea. Int J Gynaecol Obstet 2000;69(2):113-8
27. Sandahl B, Ulmsten U, Andersson KE. Trial of the calcium antagonist nifedipine in the treatment of primary dysmenorrhoea. Arch Gynecol 1979;227(2):147-51.
28. French L, Dysmenorrhea, American Family Physician 2005;71(2): 285-291
29. United Healthcare. Presacral neurectomy and uterine nerve ablation for pelvic pain. Clinical Policy. Oxford Health Plans, LLC 2013;1:2-5
30. Öktem M, Zeyneloğlu HB. [Endometriosis, infertility and pelvic pain]. J Turk J Soc Obstet Gynecol 2005;2(5):6-13.
31. Proctor ML, Latthe PM, Farquhar CM, Khan KS, Johnson NP. Surgical interruption of pelvic nerve pathways for primary and secondary dysmenorrhoea. Cochrane Database Syst Rev 2005 Oct 19;(4):CD001896. doi: 10.1002/14651858.CD001896.pub2
32. Locke R, Warren P. Exercise and primary dysmenorrhoea. Br J Sports Med 1999; 33:227
33. Abbaspour Z, Rostami M, Najjar S. The effect of exercise on primary dysmenorrhoea. J Res Health Sci 2006; 6: 26-31.
34. Beal MW. Acupuncture and acupressure. Applications to women's reproductive health care. J Nurse Midwifery 1999; 44:217-230.
35. Smith CA, Crowther CA, Petrucco O, Beilby J, Dent H. Acupuncture to treat primary dysmenorrhoea in women: a randomized controlled trial. Evid Based Complement Alternat Med 2011; 612464. doi: 10.1093/ ecam/nep239.
36. Rakhshae Z. Effects of three yoga poses (cobra, cat and fish poses) in women with primary dysmenorrhoea: a randomized clinical trial. J Pediatr Adolesc Gynecol 2011; 24:192-196.
37. Yavuz M, Ağrıda kullanılan non-farmakolojik yöntemler, Ağrı Doğası ve Kontrolü 2005.p. 136.
38. Apay SE, Arslan S, Akpınar RE, Celebioglu A. Effect of aromatherapy massage on dysmenorrhoea in Turkish students. Pain Manag Nurs 2012; 13:236-240.
39. Holtzman DA, Ptrocchio-Napuli K, Burke JR. Prospective case series on the effects of lumbosacral manipulation on dysmenorrhoea. J Manipulative Physiol Ther 2008; 31:237-246.
40. Hudson T. Using nutrition to relieve primary dysmenorrhoea. Alternative and Complementary Therapies 2007;13:125-128.
41. Barnard ND, Scialli AR, Hurlock D, Bertron P. Diet and sex-hormone binding globulin, dysmenorrhoea, and premenstrual symptoms. Obstet Gynecol 2000; 95:245-250.

42. Proctor ML, Murphy PA. Herbal and dietary therapies for primary and secondary dysmenorrhoea. Cochrane Database Syst Rev 2001;(3):CD002124.
43. Ziaei S, Zakeri M, Kazemnejad A. A randomised controlled trial of vitamin E in the treatment of primary dysmenorrhoea. BJOG 2005;112(4):466-9.
44. Khorshidi N, Ostad SN, Mosaddegh M, Soodi M. Clinical effects of fennel essential oil on primary dysmenorrhoea. Iranian Journal of Pharmaceutical Research 2003;2(1):89-93.
45. Eby GA. Zinc treatment prevents dysmenorrhoea. Med Hypotheses 2007; 69:297-301.
46. Atasü T, Şahmay S. Dismenore ve premenstruall sendrom, Jinekoloji, İstanbul, Nobel Tıp Kitabevi, 2001.